

Funded by
UK Government

Wedi ei ariannu gan
Llywodraeth y DU

Red Lady Project & Visitor Trails

Tel: 01792 371 441

info@tourismswanseabay.co.uk

Information Centre:

Gower Heritage Centre, Parkmill,
Gower SA3 2EH

WEDI'I YRRU GAN
**FFYNIANT
— BRO —**

POWERED BY
**LEVELLING
— UP —**

Gall Ogof Pen-y-fai, fel llawer o ogofâu esgyrn Gŵyr, fod yn beryglus iawn i'w chyrraedd heb arweiniad proffesiynol; dim ond gyda llanw isel iawn y gellir cyrraedd y prif bwynt mynediad ar droed ac mae'n golygu taith gerdded egnïol i lawr dyffryn serth ac i fyny brigiad creigiog. Er y gall ymweld â safleoedd eu hunain fod yn brofiad gwerth chweil, mae'n werth ystyried ffyrdd eraill o ymgysylltu â stori'r Fonesig Goch, trwy ymweld â safleoedd a all greu profiadau cynhanesyddol ymarferol.

Ar 22 Mehefin 2024, cynhaliodd Twristiaeth Bae Abertawe yr Ŵyl Red Lady gyntaf, yng Nghanolfan Dreftadaeth Gŵyr, a oedd yn cynnwys sgysiau, cerddoriaeth, teithiau tywys o amgylch safleoedd cynhanesyddol lleol a gweithdai ac arddangosiadau ar ddefnyddio offer cynhanesyddol, cerfio cerrig ac esgyrn, copr- gofaint. Rydym wedi canfod y gall y profiadau ymarferol hyn hefyd roi ymdeimlad dwfn o gysylltiad â phobl yn y gorffennol.

@WaywardPilgrimCrafts yn cynnal gweithdai crefft gan ddefnyddio

Mae InspireU Studios, a greodd arddangosfa Ogof Pen-y-fai yng Nghanolfan Dreftadaeth Gŵyr, yn cynnal gweithgareddau addysgol a lles i blant sy'n canolbwyntio ar hanes a chynhanes yr ardal leol.

"Byrger Hedge" Llysieuol Cynhanesyddol wedi'i wneud â lawntiau wedi'u fforio a madarch, wedi'u gweini â chaws neolithig, bara haid a mêl.

Mae A Taste of Times Past yn cynnal gweithdai coginio a phobi, gan drochi pobl mewn

Porth Einon i Ben-y-fai (Yellow Top)

Taith gerdded gymedrol gyda rhai llwybrau technegol.

Mae'r daith yn cychwyn ym Mhorth Einon gan gerdded ar hyd y traeth heibio'r gwythiennau ocr coch (ffynhonnell debygol o'r ocr ar gyfer claddu'r Fonesig Goch?) a choedwig ffosiledig tuag at y Salthouse a Bae Skysea o'r unfed ganrif ar bymtheg. O Skysea gallwch wneud cydsynio byr a miniog i fyny'r chwarel i roi golygfeydd godidog yn cerdded tuag at llyn Owrtyn. Ar ôl disgyniad serth gallwch ysgubo o amgylch llyn Owrtyn a dilyn y llwybr arfordirol bach i Long Hole; ar hyd y llwybrau dyma fflora a ffawna diddorol. Mae dringfa i Ogof Long Hole yn lle perffaith i ddechrau ymgolli yn straeon a thirwedd ogofâu esgyrn Gŵyr. O'r pwynt hwn rydych yn llai tebygol o weld cerddwyr eraill a gallwch ystyried sut y byddai Gŵyr wedi ymddangos ac wedi cael profiad o'r cyfnod Paleolithig.

Ym Mhen-y-fai byddwn yn ymchwilio'n fanwl i stori'r Fonesig Goch o Ben-y-fai cyn dychwelyd ar lwybr ychydig yn wahanol trwy bentref Owrtyn ac yn ôl i Ben-y-fai.

Parkmill i Ogof y Dannedd

Taith gerdded wastad hawdd o tua 3 milltir yn cymryd 2 awr.

Gan ddechrau yng Nghanolfan Dreftadaeth Gŵyr byddwn yn cerdded i mewn i dirwedd ddefodol gan ddarganfod tirwedd hynod gan gynnwys beddrod neolithig Hafren Cotswold, tair ogof hynod ddiddorol, dwy ohonynt yn cynnwys claddedigaethau cynhanesyddol; oes neolithig ac efydd a phaentiad ogof Mesolithig. Mae stori gyfoethog a hynod i'w datgelu, a byddem wrth ein bodd pe baech yn ymuno â ni.

Gogledd Gwyr

Taith gerdded egniol Gogledd Gŵyr o Lanmadog i draeth Chwitffordd gan gerdded llwybr uniongyrchol o dan gysgod North Hill Tor ac ogof asgwrn hynod ddiddorol a rownd i Frychdyn i ogof Spiritail lle byddwn yn trafod y darganfyddiadau o'r ogof hon cyn cerdded tuag at ogof y tri simneiau lle

Funded by UK Government Wedi ei ariannu gan Llywodraeth y DU

byddwn yn siarad am ddarganfyddiadau arwyddocaol o'r ogof bwysig hon a gallwn ddechrau rhoi at ei gilydd arwyddocâd enfawr ogofâu esgyrn Gŵyr.

